

udvalget er enigt om, at det Forslag, som er stillet af den ærede Minister, skal udgaa. Jeg har med megen Interesse hørt den ærede Minister i Aften udtale sit Syn paa dette Forhold, og jeg haaber og ventier, at Rigsdagen i Fremtiden maa blive fri for at se lignende Forslag fra Regeringens Side, der efter min Mening gaa ud paa at benytte Finansloven til at omgaa de Bestemmelser, der ere slaede fast i den en Gang vedtagne Højskolelov. Jeg skal kun anføre min Overraskelse, da jeg saa de Motiver, hvormed Forslaget oprindeligt var ledsaget. De findes i Anmærkningerne (Tillæg A. Sp. 849—50), hvor der for øvrigt er henvist til en tidligere Motivering fra det foregaaende Aar. Det hedder der i Motiveringen for at tilstaa Malling Landbrugsskole en Understøttelse af 5,000 Kr., at Forholdene ved denne Skole vare saaledes, at den maa nøjes med et Elevantal, der omtrent var en $\frac{1}{3}$ af, hvad de mindre Skoler kunde opnaa, og bedre Forhold kunde ikke ventes. Ved Højskoleloven fik man imidlertid slaet fast som en væsentlig Faktor i Beregningen af den Understøttelse, der maatte tilflyde en enkelt Skole, at Skolen skulde have Understøttelse i Forhold til Aarsleverne. I samme Grad altsaa, som en Skole havde mange Aarslever, maatte den opnaa et større Tilbud af de Midler, der staa til Disposition til Højskolerne. Her vilde man imidlertid komme til det stik modsatte Resultat, nemlig at en Skole skulde have en stor Sum forud for andre Skoler, fordi den ingen eller meget faa Elever kunde faa! Dette er jo en fuldstændig Omkalfatring af de Grundtætninger, hvorpaa Højskoleloven er bygget. Det forekommer mig dernæst ogsaa høist beklageligt, at de enkelte Skoler her skulde drages frem Aar efter Aar og gøres til Genstand for særlig Omtale og Kritik. Før vi fik Højskoleloven, var det allerede galt nok, at Ministeriet favoriserede enkelte Skoler; jeg haaber ikke nu, at Rigsdagen skal gøre sig skyldig i samme Forseelse. Vi ere allerede her komne vel vidt, idet man tidligere har favoriseret to enkelte større Skoler. Herved stadfæster jo det gamle Ord sig, at de store Giff fortære de smaa, thi hvad vi her give til de enkelte større Skoler, bliver til Skade for de mange smaa, idet de faa et mindre Beløb til Deling, naar de enkelte store Skoler tage saa store Beløb, som der her er Tale om. Jeg for mit Bedkommende vil derfor anmode den højtærede Minister om, at Højskolerne nu i Fremtiden maa faa den Understøttelse, der tilkommer dem overensstemmende med den Lov, der er givet for disse Skoler, og at man fritages for ved de

aarlige Finanslove at komme ind paa Favoreiseringer af enkelte Skoler, der kun kunne bidrage til at vække Splid mellem Højskolerne og kun kunne bidrage til, at man faktisk omgaa Højskoleloven. — Hvad Fortsættelseslovene angaar, har jeg ved første Behandling haft Vejlighed til at flare min Opfattelse af dette Spørgsmaal. Jeg beklager, at Finansudvalget ikke har taget Hensyn til mine Udtalelser paa dette Punkt. Jeg hørte nok, at den ærede Ordfører udtalte, at man har været noget betænkelig ved denne Understøttelse i al Almindelighed, men Betænkeligheden har dog ikke været større, end at man har aabnet Finanslovens eller Statskassens Dør, selv om det kun er paa Alem. (Udfrydelse af Bust). Naa, det ærede Medlem fra Ribe er tilfreds med, at man har begyndt! Ja, jeg tvivler ikke om, at det vil gaa her som med Realskolerne. Der begyndte man ogsaa ganske smaat, men i Henhold til den gamle Grundtætning, at naar man blot tager en Finger, saa følger hele Haanden bagester, varede det ikke længe, før Realskolerne voksede og tog Fart, ikke fordi Befolkningen selv kunde bære dem frem, men fordi Staten paa kunstig Maade ophjalp hele denne Industri paa Skolevæsenets Omraade. Man naaede da ogsaa snart til en Bevilling, som man heldigvis tilfids selv blev bange for. Saa stoppede man — heldigvis. Nu begynder man her at ville oplukke en helt ny Art af Skoler ved Statsmidler. De kunne ikke trives selv ved deres egne Midler, de Midler, som Befolkningen kan yde, saa disse Skoler vilde have Banskelighed ved at kunne leve og trives og udvikles, men faar man først fat i Statskassen, om det saa kun er en lille Knag, man lige kan hage sig fat i, er der Haab om at naa videre. Jeg ser ikke, hvortledes man i Fremtiden skal kunne sige nej til Begæringer af lignende Art, med hvilken Ret dette Ting i Fremtiden kan sige nej til lignende Begæringer fra andre Egne af Landet. Har man sagt A, maa man dog ogsaa sige B. Naar jeg ser i Motiveringen, hvormed den højtærede Minister har ledsaget sit Forslag, ser jeg, at han anbefaler Understøttelse af Statskassen til de bestaaende Fortsættelses-skoler, da det maa erkendes, at de paa en heldig Maade søge at fremme Oplysningen blandt den mindre bemidlede konfirmerede Ungdom. Den Sætning understriver jeg ikke. Den er ikke rigtig. Fortsættelses-skolen kan ikke virke væsentligt for den mindre bemidlede, konfirmerede Ungdom. Nej, Fortsættelses-skolerne ville blive Gaardmandsskoler, fortrinnsvis det og ikke noget andet. Jeg er bange for, at hvis Staten fremdeles støtter Fortsættelses-skolerne,